

OLGA KRASNIKOVA

Cum să ne ținem promisiunile

Traducere din limba rusă
Adrian Tănăsescu-Vlas

editura
Σοφία

București

*Părinților mei, care seamănă atât de puțin
unul cu celălalt și pe care îi iubesc atât de
mult, se dedică această carte.*

Din partea autorului

Aceasta este prima mea carte. Înaintea ei au fost articole, interviuri, cursuri. Cartea a fost cerută de multă vreme – de către studenți, clienți, colegi... conducerea, la rândul său, „bătea șaua să priceapă iapa”. Eu însă mă gândeam că, la fel ca „toți oamenii mari”, o să gesticulez ideile ani de zile, nu o să dorm cu noaptea, o să strâng materiale... Dar a ieșit altfel: în mod cu totul neașteptat și lipsit de romantism. Pur și simplu m-am așezat și am scris.

Față de întârzieri am o atitudine foarte personală. În familia tatălui meu se glumește: „Dura ta întârzierii Krasnikovilor depinde de numărul celor care întârzie. Un Krasnikov întârzie 15 minute, doi – jumătate de oră” ș.a.m.d. Fratele meu vine întotdeauna la sărbătorile de familie, însoțit de soție și de cei doi fii, cu o oră mai târziu – că doar sunt patru! Trebuie remarcat că această trăsătură de familie n-o împiedică pe nici

una dintre rudele mele să fie om responsabil și de succes. Și nici simțul umorului nu le lipsește.

Iată însă că familia mamei, în care am crescut după divorțul părinților, avea cu totul altă atitudine față de timp: bunica și bunicul (și aceștia oameni responsabili și de succes) erau întotdeauna pe peron cu jumătate de oră înainte de anunțarea trenului, adică cu o oră înainte de plecarea lui.

Observând din copilărie aceste două extreme, n-am reușit să mă hotărâsc de partea cui voi fi, căci îmi iubesc la fel toate rudele. Câteodată, la fel ca tata, întârzii, se întâmplă și să vin mai devreme, ca bunica și bunicul, dar totuși cel mai des vin la timp – iau exemplul de la mama. Ea s-a învățat pe măsură ce au trecut anii.

Mai devreme sau mai târziu, principalul e să apuci să ajungi acolo unde ești așteptat, acolo unde lumea se bucură de tine. Asta o simți deosebit de acut atunci când cei apropiați se duc pentru totdeauna și, oricât i-ai aștepta, nu se vor mai întoarce. Atâta timp cât încă suntem aici, este important să prețuim și să respectăm timpul ce ni s-a dat nouă și celor dragi.

Cât privește promisiunile, aici mă bazez mai mult pe propria experiență, nu pe cea familială. În tinerețe credeam că sunt om de cuvânt, dar la un moment dat, cu mirare și cu tristețe, am descoperit că sunt pur și simplu un om viu, adică uneori sunt bolnavă, uneori uit ceva, uneori mi-e

lene, în cazuri rare pot chiar (o, grozăvie!) să spun un neadevăr ori să nu spun adevărul. Iar de vreme ce toate astea se întâmplă cu mine în mod periodic, pe mine nu se poate pune bază **total**. Acum, nu că aş fi un om cu totul neserios, cât de cât se poate pune bază pe mine, dar nu prea tare, ca cine se sprijină pe mine să nu cadă dacă deodată, cu voie sau fără voie, o să-i înşel aşteptările. Asta a fost o revelație! Ei i-a urmat încă una: dacă sunt atât de... vie, probabil că nici ceilalți nu reușesc întotdeauna să se țină de cuvânt.

De atunci, învăț să nu dau nimănui mari nădejdi și să nu promit nimic, cu atât mai mult cu cât există următoarele vorbe grozave: „o să mă străduiesc”, „o să încerc”, „poate”, „dacă o să iasă”. Și nici pe promisiunile altora nu contez prea tare – se poate întâmpla orice. Totodată, bineînțeles, fac în mod onest tot ce depinde de mine. Sunt convinsă că și alții procedează la fel; de aceea, în mare măsură am încredere în ei, dar mă strădui să nu pun pe umerii lor propria mea responsabilitate. Viața devine mult mai ușoară și mult mai veselă când îți aduci aminte că toți suntem, pur și simplu, niște oameni vii.

Se spune că oamenii trebuie iubiți fără să se țină cont de nimic. Eu aş zice așa: oamenii pot fi iubiți și prețuiți ținându-se cont de toate (inclusiv de întârzierile și de promisiunile lor neîmplinite). Iată, despre aceasta este vorba în cartea mea.

Prefață

„Neserioși, ușuratici, iresponsabili, ticăloși, egoiști” – cu ce epitete nu sunt „gratificați” cei ce întârzie și nu-și îndeplinesc promisiunile! Oamenii se supără pe ei, îi condamnă, îi învinuiesc de rea intenție, rup legăturile cu ei, nu vor să aibă de-a face cu ei. „Victimele” au serioase temeiuri obiective pentru a fi furioase, fiindcă încrederea lor a fost înșelată, au fost „lăsate cu buza umflată”, au suferit pagube – dar păgubașilor orbiți de dreapta mânie câteodată nici nu le trece prin cap cum se chinuie cei ce i-au supărat, „neserioși și iresponsabili”, cât de greu le vine să trăiască cu această particularitate a lor de a întârzia mereu și de a nu-și îndeplini promisiunile. Căci pe un asemenea om, și dacă se va învăța să nu-și recunoască nici în forul său interior sentimentul vinovăției și al rușinii, care apare în mod inevitabil la oricine i-a „lăsat cu buza umflată” pe alții, tensiunea interioară provocată de asemenea situații nu-l lasă să trăiască liniștit.

Oricum, cei ce nu recunosc că au o problemă în privința seriozității sunt, totuși, în minoritate.

Majoritatea își recunosc pe față acest neajuns și se străduiesc să se lupte cu el. Totuși, măsurile „represive” – lupta, debarasarea, dezrădăcinarea – nu aduc, de regulă, rezultatele dorite, iar câteodată chiar agravează situația și așa neplăcută.

Desigur, întârzierile nu duc nici pe departe întotdeauna la consecințe dramatice. Treapta perceperii propriei vinovății poate fi diferită, iar dacă omul a întârziat, să zicem, la tren, prin asta poate să nici nu lase „cu buza umflată” pe nimeni în afară de sine însuși, așa că nimeni nu se va supăra pe el și nu îl va condamna. Există și cazuri „mistice”: astfel, în companiile aviatice s-a observat de multă vreme că la acele curse care au suferit accidente tragice au fost mult mai mulți întârziați decât la cele care au aterizat cu bine. În asemenea cazuri, chiar nu există nici un motiv să ne muștrăm pentru lipsa de punctualitate. Și apoi, sunt oameni care nu se supără defel și chiar se bucură (deși în general nu o arată) când cineva întârzie la întâlnirea cu ei. De pildă, unii psihologi, în așteptarea clientului care întârzie, beau cu plăcere ceai și fac schimb de noutăți cu colegii.

Așadar, întrucât, totuși, pentru mulți incapacitatea de a veni la timp și de a respecta cuvântul dat reprezintă o problemă, este nevoie, ca pentru orice problemă, de o rezolvare. Înainte de a ne

pune întrebarea: „Ce este de făcut cu iresponsabilitatea?”, ar fi bine să înțelegem de unde provine aceasta, fiindcă întârzierile și promisiunile neîndeplinite sunt atât de diferite: intenționate sau întâmplătoare, conștientizate sau neconștientizate, cu urmări grave sau nesemnificative. Pe deasupra, fiecare tip de întârziere și de promisiune neîndeplinită poate fi legat de cauze total diferite. Fără o călăuză este cu neputință să ne descurcăm în toate labirinturile acestea.

Obiectivul nostru este cel de a pricepe din ce cauză unii oameni întârzie și nu își îndeplinesc promisiunile. Vom începe cu întârzierile, fiindcă și aici este vorba de un fel de promisiune: cea de a veni la timp sau de a face ceva până la un anumit termen. Poate că, aflând care sunt factorii ce influențează comportamentul omului, unii dintre cititori își vor schimba atitudinea față de lipsa punctualității și față de oamenii care nu se țin de cuvânt. În orice caz, eu aș vrea foarte mult să se întâmple asta.